

Varkenshouder combineert luchtwasser met Balansbal

Simpel en goedkoop klaar zijn

Varkenshouderij | Tekst en foto's: **Durkje Hietkamp**

De kunststof Balansballen dichten het emissievlak in de mestkelder af, waardoor de uitgifte van ammoniak wordt beperkt.

Varkenshouders moeten maatregelen nemen om aan het Besluit Huisvesting te voldoen, terwijl de varkenshouderij al tijden geen vetpot is. Frédéric van der Heijden wil daarom het liefst zo goedkoop mogelijk inspelen op de nieuwe eisen. Hij zet zijn zinnen op de Balansbal, maar dat moet dan wel via interne saldering.

De situatie is nijpend voor de varkenssector. De prijs voor varkensvlees is laag, de afzet stagneert en de voerprijzen zijn hoog. Bovendien moeten varkenshouders in Nederland vanaf 2013 voldoen aan het huisvestingsbesluit. Veel varkenshouders zijn genoodzaakt emissie beperkende maatregelen te nemen. Dit betekent dat ze moeten investeren in emissiearme stallen. Slechts voor een paar bedrijven is het terugbrengen van de dieraantallen tot de grens voor kleine bedrijven een optie. Boeren die dit niet kunnen en

ook geen financiële middelen hebben om te investeren, rest niets anders dan bedrijfsbeëindiging.

Uitbreiden

De familie Van der Heijden heeft een gesloten varkenshouderij in het Brabantse Erp. Harrie van der Heijden startte er in 1972 met een konijnenhouderij. "Ruim tien jaar later ben ik met varkens begonnen", vertelt Van der Heijden. "Daar ligt mijn hart." De konijnenstal werd omgebouwd tot varkensstal. Het bedrijf met een hectare grond werd vervolgens uitgebreid met 480 vleesvarkens. In 2007 is een nieuwe stal gebouwd. Momenteel worden op het bedrijf 160 zeugen en 1100 vleesvarkens gehouden in twee stallen. Het zijn roerige tijden voor de familie. Ook zij moeten maatregelen nemen om te voldoen aan de nieuwe regelgeving en eisen op het gebied van dierenwelzijn en milieu. "Maatregelen die de sector niets opleveren en ons alleen maar geld kosten."

Oplossen

Tijdens de voorbereidingen voor de bouw van de nieuwe stal, was Van der Heijden bijzonder geïnteresseerd in de

Balansbal

Sinds 2010 is de Balansbal een erkend systeem voor de ammoniakreductie in de varkenshouderij. Balansballen zijn gemaakt van polyethyleen en hebben een doorsnede van 225 mm. De ballen worden in de mestkelder gelegd in de bovenste, vloeibare laag. Zo wordt het emissievlak afgedicht en wordt de uitgifte van schadelijke stoffen, zoals ammoniak, beperkt. De ballen zijn gevuld met een mengsel van water en lucht. Ze drijven met het zwaarste punt naar beneden in de mest. De ballen kantelen automatisch door het gewicht van de mest die erop valt. Zo verdwijnt de mest onder in de mestkelder en wast de draaiende bal zichzelf schoon. Het reductiepercentage bedraagt 29 procent. In combinatie met het voeradditief VevoVital van DSM is een reductie van 42 procent mogelijk. VevoVital kost volgens de producent een euro per dierplaats per jaar. De balansbal kost 3,60 euro (bruto) per stuk. Per vierkante meter zijn 19 ballen nodig. In Nederland zijn zes varkenshouders die het balansbalsysteem toepassen. Eén daarvan is varkenshouder Van der Heijden. In totaal zijn op het bedrijf circa 4500 ballen gebruikt.

Onderzoek

De Animal Science Group van Wageningen UR heeft metingen uitgevoerd naar de uitstoot van ammoniak op vier Brabantse varkensbedrijven. Op elke locatie is de ammoniakemissie gemeten in een stal zonder balansballen en zonder voeradditief, een stal met balansballen en zonder voeradditief en een stal met balansballen en met het voeradditief VevoVitall van DSM. Gedurende een jaar werd om de twee maanden een 24-uurs meting verricht. In september 2009 zijn de metingen afgerond. Ook firma Balansbal heeft soortgelijke metingen uitgevoerd. "De metingen liggen ver uit elkaar", laat marketingmanager Erik Franc van Balansbal weten. Ook varkenshouder Harrie van der Heijden trekt de berekeningen van ASG in twijfel. "Met de balansbal is een aanzienlijk hogere reductie mogelijk", verzekert hij. "De oppervlakte waarover mest in contact staat met de stalucht is door de ballen minimaal. Een reductie van 60 procent is makkelijk mogelijk."

Balansbal (zie kader). "Het systeem was in 2005 net in opkomst en toen nog niet erkend, maar wij gokten erop dat dit het juiste systeem voor ons zou worden." Na ongeveer vijf jaar metingen te hebben verricht, onder andere op het bedrijf van Van der Heijden, is Balansbal eindelijk een erkend systeem voor de ammoniakreductie in de varkenshouderij. Echter, het behaalde resultaat, een reductie van 29 procent, is niet wat Van der Heijden had verwacht.

"Het Balansbalsysteem is een prima oplossing voor de groep stoppers. Hieronder vallen de boeren die voor 2020 hun bedrijf beëindigen. Het biedt een snelle, eenvoudige en relatief goedkope oplossing om de ammoniak in de stal te reduceren", zegt marketingmanager Erik Franc van Balansbal. "Maar varkenshouders die willen doorboeren, komen er niet met alleen de Balansbal. De provincie vindt de 29 procent reductie van de ballen niet genoeg", vult Van der Heijden hem aan. In de meeste gevallen waarbij het balansbalsysteem wordt toegepast, is daarom een combinatie met andere maatregelen of intern salderen noodzakelijk. Zo wordt bijvoorbeeld met de Balansbal in combinatie met het voeradditief VevoVitall een ammoniakreductie van 42 procent gerealiseerd. Voor Van der Heijden biedt deze combinatie echter geen geschikte oplossing. De toepassing van VevoVitall kost de veehouder een euro per dierplaats per jaar. "Bovendien

wordt met VevoVitall net niet aan de maximale emissie-eis van 1,4 kilogram ammoniakuitstoot per dierplaats voldaan", aldus Van der Heijden.

Intern salderen

Van der Heijden kiest voor intern salderen. "In ons bedrijfsontwikkelingsplan zijn een luchtwasser voor de nieuwste stal en de Balansbal voor de bestaande stal opgenomen", legt de ondernemer uit. Door de toepassing van een luchtwasser wordt een lagere emissie verkregen dan vereist is op grond van het Besluit Huisvesting. "Zo

wordt de ene stal extra emissiearm gemaakt en kan de andere stal traditioneel worden gelaten", aldus de varkenshouder. "In combinatie met deze twee systemen voldoet het bedrijf als totaal aan de eisen en kan het als Groenlabel worden aangemerkt."

Meegaan

"Het is vallen of meegaan", zegt boerenzoon Frédéric bezorgd. Hij wil het bedrijf graag overnemen, maar houdt voor ogen dat het vak als varkenshouder in de toekomst gepaard zal gaan met een parttime baan in loondienst. Boeren stuiten op een grote mate van willekeur, ervaart hij. "We hebben te maken met strenge regelgeving en allerlei procedures rond het aanvragen van bouw- en milieuvergunningen. Bovendien zijn gemeentes niet rechtlijnig. Tussen de verschillende gemeenten in Nederland bestaan enorme verschillen en dat frustrleert. Met name de provincie Brabant stelt hoge eisen." Simpel en goedkoop klaar zijn, is zijn standpunt. "Retailers moeten meer gaan betalen voor onze producten. Pas dan hebben wij een troef in handen om te investeren in dierenwelzijn en milieu." ♦

Harrie (links) en zijn zoon Frédéric van der Heijden maken gebruik van intern salderen. De bestaande stal is uitgerust met Balansballen, de nieuwste stal wordt voorzien van een luchtwasser.

